

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

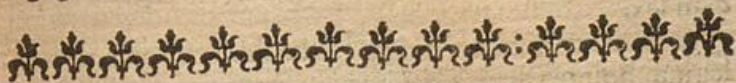
Examen XV. De Priuilegiis in communi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

scriptæ consuetudini, quæ quidem efficit miram hac in re
varietatem.

26. *Sunt ne speciales pœnæ non solventibus decimas assigna-
tæ?* Tridentinum præcipit subtrahentes decimas, aut earum
solutionem impediētes, non solum excommunicandos esse,
verum non esse absolueudos, nisi facta plena restitutione:
intellige, modò non adsit impotentia restituendi. Extant
etiam peculiare pœnæ in *Clem. 1. decim.* contra Reli-
giosos, qui iniquè vsurpant decimas ad se non pertinentes,
vel alios ab iis soluendis retrahunt, vel pœnitentibus con-
scientiæ scrupulum circa decimarum solutionem ingerere
negligunt. *Azorium lege.*

Azor.

EXAMEN XV.

De Legibus circa materiam de Priuilegiis in
communi.

CAPVT PRIMVM.

De Priuilegiorum varietate.

1. *Vidnam est Priuilegium?* Specialis gratia alicui
concessa: seu lex qua alicui aliquid speciale con-
ceditur.

2. *Quotuplex illud?* Multiplex planè. Aliud dici-
tur *scriptum*; aliud *non scriptum*, siue à Superiore conceda-
tur, siue acquiratur consuetudine. Aliud est *Reale*, quod directè
conceditur alicui rei, vt loco, dignitati, prædio, mercibus.
Aliud *Personale*, quod conceditur immediatè personæ. Quan-
do res, cui concessum est priuilegium transiit ad alium domi-
num, ad eundem etiam priuilegium transiit: priuilegium verò
personale cum persona extinguitur. Aliud est *Gratiosum*,
quod gratis conceditur. Aliud *Remuneratorium*, quod meri-
torum ratione præstat. Aliud est *Conuentionale*, quod con-
ceditur ex pacto. Aliud *Purum*, quod absolutè conceditur.
Aliud est *Priuatum*, concessum in personæ priuatæ fauo-
rem. Aliud *Commune*, quod bonum communitatis immédia-
tè respicit. Aliud est *Fauorabile*, quod priuilegiato confert
fauorem, & commodum, nulli autem incommodum. Aliud

Odiolum, quod in fauorem vnius, & in præiudicium cedit alterius. Aliud est *Perpetuum*, aliud *Temporale*, seu ad tempus. Aliud *in foro conscientie*, quod in externo foro non valet. Aliud *in foro externo*, quod etiam valet in conscientie foro.

CAPVT II.

De accipiente à Superiori Priuilegium.

3. **A** *Quoniam priuilegium conceditur?* Ab eo, qui ferendi legem habet potestatem; quia priuilegium est quædam lex.

4. *Cuoniam est concedendum?* Solis subditis; quia per priuilegium homo à lege eximitur, non autem eximitur à lege, nisi qui aliquo modo legi subiiciebatur. Ergo *Religiosi & Clerici, qui subditi non sunt, priuilegia à Principe seculari consequi non possunt, neque illis frui.* Nego sequelam; quia licet non sint directè subditi Principibus secularibus, nihilominus si Princeps concedat legem ciuilem purè fauorabilem, possunt illius beneficio frui; sunt enim aliquo modo subditi, quatenus Principem agnoscunt in iis, quæ Ecclesiastica non officiant immunitati.

5. *Concedi ne potest priuilegium ignorantibus?* Valide conceditur; quia sufficit voluntas concedentis. v. gr. valida est dispensatio voti castitatis, quam pro sponsa inscia dispensationis, sponsus obtinuit: modò tamen ab ipsa acceptetur; alioquin non posset ea licitè uti dispensatione.

6. *Priuilegium ne potest validè obtineri pro inuito?* Potest, & Superior potest cum subdito renitente in lege dispensare. Inò dari potest casus, quo Superior valeat subditum ad utendum dispensatione cogere; v. gr. ad non ieiunandum in Quadragesima ob aliam utilitatem.

7. *Priuilegium vni habeat, debet re acceptari?* Potest acceptari debet vel ab eo, cui conceditur: vel ab eo, qui vires gerit illius; quia priuilegij concessio est velut quædam donatio facta in priuilegiati fauorem; donatio autem non valet antequam acceptetur. Hoc tamen intelligendum planè de priuilegiis gratiosè concessis; nam quæ in remunerationem conceduntur, & non ex mera liberalitate, valent, quamuis expressè non acceptentur; quia priuilegiatus scit se remuneratione dignum, ac proinde non omnino priuilegium ignorat.

CAPVT III.

De Privilegij usu.

8. **P**otest ne vti privilegiatus indulto concesso, quolibet in loco intra concedentis ditionem? Potest, si absolute, & absque loci determinatione concessum est; quia privilegium huiusmodi iuxta facultatem concedentis generale censetur. Privilegium autem, quod restringitur ad aliquem locum, extra illum non valet. v. g. quia Sede Apostolica privilegium obtinuit duo beneficia in vna Ecclesia retinendi, non potest in alia eodem vti privilegio.

9. **P**rivilegiatus autem potest ne ubique etiam extra territorium concedentis vti dispensatione, aut privilegio personali sibi absque determinatione loci concesso? Maxime, modo in alieno territorio aliqua specialis prohibitio non extet; quia privilegium personale sequitur personam, quoocunque proficiscatur. Fateor per accidens ratione scandali, vel alterius circumstantia fieri posse, vt vtendum non sit personali huiusmodi privilegio.

CAPVT IV.

De Privilegij ambiguitate, & explicatione.

10. **Q**uid praestandum, quando Privilegij verba ambiguitatem continent, & de mente concedentis dubitatur? Recurrendum plane ad coniecturas, aut Princeps adeundus, nisi in mora periculum adsit.

11. **Q**uonam modo autem explicanda privilegia, cum opus est interpretatione? Privilegium pure fauorabile late explicandum est, quantum verborum proprietates parietur, cum nullum prauidicium vlli inde patatur. Privilegium vero odiosum regulariter loquendo, strictè exponendum est, seruata similiter verborum proprietate; odia enim sunt restringenda, fauores ampliandi.

12. **Q**uonam privilegia sunt strictè explicanda? Non quidem ea, quæ continentur in iure communi; nec quæ in corpore iuris continentur, nec quæ versantur circa materiam iuris; habent enim vim legis: sed quæ non continentur in iure; quia censentur ius quoddam priuatum contra ius com-

mune. Dispensationes autem, quæ derogant iuri communi, explicandæ strictè. Item priuilegium, quod liberius delinquendi exhibet occasionem, strictè exponendum.

13. *Facultas absoluendi à reſeruatīs Conſeſſa 10 conſeſſa, & facultas Iubilei, ſunt ne ſtrictius explicanda, an laxius? Laxius quidem; quia fauorabiles ſunt, modò in damnum tertij non vergant, nec ad ea, quæ ſunt Pontifici Summo ſpecialiter reſeruata, extendantur, vti eſt diſpenſatio in Matrimonio rato, in voto caſtitaſis, aut Religionis; quia in generali conſeſſione haud continentur ea, quæ Superior non eſſet conſeſſurus, ſi ſpecialiter rogaretur.*

14. *Poteſt ne uxor aliqua ratione gaudere priuilegio nobilitaſis, quod uir eius obrinuit: & filius poteſt frui priuilegio nobilitaſis patri conſeſſo? Poteſt, iure ita diſponente; priuilegium enim non ſolum cenſetur conſeſſum iis perſonis, & rebus, quæ in illo exprimuntur: ſed & iis, quæ in eo comprehenduntur propter uocis ſignificationem, aut actionis connexionem, aut diſpoſitionem iuris.*

15. *Poteſt ne extendi priuilegium ad alios caſus, uel perſonas ob rationis ſimilitudinem? Minimè; quia indultum concedens non uidetur uelle ad alios extendi, niſi in eo ſpecialiter ſignificatiua uoce comprehendantur. Alioquin priuilegia vni Religioni conſeſſa ad aliam arctiorem, uel æqualem tranſirent ob ſimilitudinis, aut rationis paritatem. Colligo hinc priuilegiorum materia à pari, uel à maiori ad minus non eſſe arguendum, niſi minus in maiori includatur. v. gr. concedens veſcendi carnibus facultatem, etiam facultatem veſcendi ouis & lacticiinis concedere cenſetur.*

C A P U T V.

Quonam modo Priuilegium amittatur?

16. **A** *Mittit ne Priuilegium vim ſuam obeunte eo, cui fuerat conſeſſum? Amittit proſus, ſi priuilegium erat perſonale; tale enim perſonæ affigitur. Reale autem ſucceſſiue ad illos, qui rem ipſam acquirunt, tranſmittitur.*

17. *Quandonam priuilegium perſonale eſſe cenſebitur, vti dignoſcere poſſimus utrum expiret, nec ne? Priuilegium perſonale cenſetur, quando alicui conſeſſum eſt expreſſo ſolum nomine illius, niſi aliter ex circumſtantiis appareat. Quando uerò exprimitur ſolummodo nomen dignitaſis, priuilegium reale*

reale censetur, nisi aliud ex circumstantiis colligatur. Quid si simul nomen persona, & dignitatis exponatur? Tunc privilegium personale censetur; quia nomen dignitatis per nomen personae tanquam genus per speciem contrahitur.

18. Privilegium ritè concessum cessat ne morte concedentis? Non cessat, modò concessum simpliciter fuerit sine vlla conditione, seu particula restringente vsque ad obitum concedentis.

19. Privilegium nondum erat obtentum, sed obtinendum: expirat ne morte concedentis? Expirat, v.g. si Pontifex postquam facultatem commisit Antonio, vt beneficium conferat Petro, ante collationem è vita excedat illa facultas infatuatur; quia beneficium nondum erat obtentum.

20. Quid de privilegio simpliciter, & indeterminatè concessio: & de illo, cui tempus praefigitur? Concessum indeterminatè perpetuum est: terminatè autem datum, lapsu temporis praescripti, aut cessatione conditionis, amittitur. Quid si ad beneplacitum concedentis datum sit? Expirat planè morte concedentis.

21. Amittitur ne privilegium tota ipsius causa cessante? Amittitur, modò non sit executioni mandatum: quia non est credibile Principem conferuare velle privilegium causa cessante, quod quidem iniquè videretur indultum.

22. De privilegio gratuito, & oneroso quid sentiendum? Gratuitum quo quidem alicui subdito facultas datur faciendi contra, vel potius praeter ius, potest ex causa iusta à concedente reuocari, vel à Superiori, vel à successore concedentis. Quod autem datur per contractum onerosum, vel in remunerationem, vel praevia pecunia, per se loquendo non potest reuocari; quia pacta seruanda.

23. Quonam modo privilegium reuocatur? Vel expressè verbis sufficienter reuocationem, in specie indicantibus, seu in genere: vel tacitè, si concedens, v. gr. aliquem gerat actum, qui non possit absque privilegij derogatione subsistere; vt si Princeps iubeat tributum exigì ab eo, quem exemerat.

24. Adsunt quadam privilegia in corpore iuris inserta, quaedam verò minimè: rogo num sint reuocabilia? Privilegium insertum per posterius privilegium abrogatur; quia non praesumitur ignorari. Privilegium non insertum nec reuocatur per legem subsequenter, nec per particulare mandatum, seu rescriptum Principis, nec per subsequens privilegium praecedenti repugnans, nisi ipsius mentio fiat; quia privilegium

huiusmodi est ius quoddam priuatum, quod Princeps ignorare præsumitur, nisi ipsius faciat mentionem.

25. *Quidnam requiritur, ut reuocatio priuilegij facta per legem suum effectum sortiatur?* Publicatio reuocationis; quia ante publicationem non obligat lex. Facta autem publicatione, priuilegium manet reuocatum, ita ut acta non valeant, etiam si ignoranter, & absque culpa fiant. Excipe tamen actus publicos cum errore communi, & titulo colorato effectos. Priuilegium verò priuatum vim suam retinet, donec reuocatio ad notitiam illius, cui concessum fuerat, perueniat; ut enim concessio priuilegij, priusquam ei, cui concessum fuit, innotescat, non operatur: sic illius reuocatio suum non sortitur effectum, donec ab eo, cui fuerat concessum, cognoscatur, v. g. confessarius, cui fuerat facultas concessa absoluedi à reueruatis post facultatem priuatim ipso incio reuocatam, validè abfoluit.

26. *Amititur ne priuilegium per voluntariam renunciationem?* Ita quidem, modò à concedente acceptetur, aliàs priuilegium adhuc viget, & potest priuilegiatus illo uti, mutata voluntate; quia priuilegium vim habet à voluntate concedentis. Loquor de priuilegio, quod tractum habet successiuum, & consistit in potentia faciendi, vel omittendi aliquid in futurum; nam priuilegium momentaneum, quod operatur statim ac concessum est, ut est dispensatio in impedimento Matrimonij, non potest renunciari. v. g. qui dispensationem in impedimento consanguinitatis obtinuit, non potest per renunciationem inhabilis fieri ad contrahendum; non enim potest sese inhabilem efficere, postquam semel est habilis dispensationem effectus.

27. *Quid de priuilegio alios grauante, seu non grauante affirmatiuo?* Priuilegium affirmatiuum, quo facultas conceditur aliquid in aliorum grauamen faciendi, per non usum amittitur; quatenus qui grauantur, per tempus legitimum tali onere præscribunt exemptionem. Priuilegium verò, quod neminem grauatur, regulariter loquendo non amittitur per non usum, etiam si longissimum tempus intercedat: modò fuerit absque temporis limitatione concessum, exceptis casibus in iure expressis.

28. *Amititur ne priuilegium per usum materialiter, seu formaliter contrarium?* Amittitur; quia priuilegiatus præsumitur priuilegio renunciare, si aliquem actum contrarium efficiat tanquam ex obligatione, seu animo sese obligat ioni subiectendi, v. g. qui priuilegium habet non soluendi tributum, si tributum

tributum soluat tanquam ex obligatione, priuilegium per vsum contrarium amittit.

29. *Quandonam potero priuilegio meo renunciare?* Quando illud præcipue in bonum, seu commodum priuatum cedit; quia nullus cogitur inuitus beneficium acceptare. Sin priuilegium concessum sit boni communis intuitu, non possum priuatus illi renunciare, etiamsi in meum commodum redundet. v.g. nullus Clericus potest priuilegio Canonis, aut fori Clericis indulto renunciare. Idem proportione affirmo, quando priuilegium in fauorem plurium concessum est, ita vt commodum vnus ab aliorum commodis seiungi non possit.

30. *Priuilegium concessum communitati quandonam amitti videbitur?* Non quidem amittitur per vnum actum aut plures, si fiant à personis priuatis, absque autoritate & consensu communitatis: secus si à tota communitate fiant, seu de totius communitatis autoritate, & consensu; quia tunc communitas videtur suo iure cedere.

31. *Amittitur ne priuilegium per abusum?* Ipso facto non amittitur, regulariter loquendo; quia nullus tenetur à se priuilegium ante sententiam saltem declaratoriam criminis abdicare: nisi in iure verba inducentia ipso facto priuationem ob abusum, vel delictum habeantur. v. gr. Clericus Sodomitico vitio lapsus, excidit ipso facto à priuilegio clericali.

32. *Priuilegium præcisè ob aliquam actionem exercendam concessum, cessat ne, tali actione cessante?* Cessat; quia cessante causa, cessat effectus. v.g. Beneficiarius, qui priuilegium obtinuit percipiendi fructus beneficij pro eo tempore quo abest studiorum causa: quandiu studiis non vacat, fructus percipere non potest.

C A P V T . I V .

Praxis circa materiam de Priuilegiis, ex Schola Societatis IESV.

33. **D**ixisti priuilegium diuidi in personale, ac reale: §. vnic. Illudque immediatè concedi persona, eamque sequi: De priuilegiis non immediatè rei, qua aliquando est locus, & tunc extra illum priuilegijs hoc operatur: rogo, an priuilegio ciuitatis ciues absentes possint potiri? Ita planè, si persona habeat presentiam legalem.

Quo

Sanch. Quo pacto ex Sanchez de Matr. tom. 1. lib. 3. d. 18. num. 7. sententia priuilegio ciuitatis frui potest qui habet in ea domicilium, quamuis per aliquod breue tempus absit: quia in iure pro presenti reputatur.

34. Dubium adest, num priuilegium sit reale, an personale: quid gerendum? Putat Sanchez lib. 8. disq. 27. num. 4. personale reputandum; quia concurrente presumptione generali cum speciali, specialis debet praeualere. Quid si dubium vinci non possit, & ex parte habentis priuilegium stet possessio illius, ut realis? Reale censeretur debet priuilegium.

Pal. Reale censeretur debet priuilegium. Palaeus tom. 1. tract. 3. d. 4. p. 2. §. 1. n. 6.

35. Dubito, num aliquod priuilegium sit reuocatum: quid? Reuocatum non est praesumendum; quia in dubio melior conditio possidentis.

36. Priuilegium concessum non subdito est ne reuocabile? Negatiue affirmo cum Suario. Talia sunt, quae à secularibus Principibus conceduntur Ecclesiasticis.

Laym. Priuilegia, quae non uni personae, sed toti communitati, v.g. Clericorum, aut Regularium conceduntur, habent ne latam interpretationem? Affirmo cum Laymano, quia legibus communibus aequantur.

38. Quid si priuilegium huiusmodi sit contra ius commune? Amplam adhuc interpretationem habet, si motu proprio à Principe concessum sit; quia proprium Principis beneficium est ex certa scientia datum. Laymanus ita.

Laym. Si autem Principis priuilegium in alterius praeiudicium tendat, vel scandali exhibeat occasionem? Strictè (cum eodem Laymano loquor) interpretandum; quia eatenus odiosum est.

40. In dubio num priuilegium aliquod sit reale, an personale, quid praestandum? Si est omnino fauorabile, quia nec iuri communi, nec particulari alicuius contrarium est, censendum reale, & extendendum; sin contra, censendum personale, & restringendum. Sentio cum Suario.

Suar. Possunt ne exempti, non obstante exemptionis priuilegio, cum Praelati sui consensu subicere se ordinario, dispensationem ab eo petendo in voti, iuramentis, & censuris? Possunt, quia priuilegium priuilegiato onerosum esse non debet Layman. ita.

Laym. Potest ne priuilegium ante acceptationem reuocari? Cum eodem Doctore posse existimo, si ex mera liberalitate emanauit: secus si ex debito officio conferentis.

43. Mibi priuilegium concessum est libros prohibitos legendi: uti

vni ne eo possim extra Diocesim, aut Prouinciam conferentis? Potes; quia est datum personæ. Sic Laymanus.

Laym.

44. Quonam modo stylus Principum concedentium priuilegia intelligendus est? Respondeo ex Laymano. Si Princeps priuilegium dederit sub hac verborum forma: Dum voluero: Quoad beneplacitum meum, eo mortuo, expirat; non item si dixerit, Donec reuocauero, dum aliud decreuero: neque si dicat, Quandiu Sedi placuerit; quia potestas Sedis transit ad successorem.

45. Potest ne Capitulum iuri, ac priuilegio renunciare? Non potest, si Ecclesiæ vtile ac honorificum sit. Et si Capitulum contra priuilegium faceret, vnus solus se opponere posset. Imò si omnes contra facerent, Superior, videlicet Episcopus deberet impedire, quatenus in damnum cedit Ecclesiæ. Ex eodem Doctore accepi.

Laym.

46. Amittuntur ne priuilegia per merum non usum? Priuilegia, quæ aliis onerosa sunt, amittuntur per non usum spatio decennij inter præsentis: viginti verò annis inter absentes: si tamen vtendi occasio sit, v. g. si habeas priuilegium decimas exigendi, aut Monasteria exempta visitandi, & longo tempore non vtaris. Priuilegia verò affirmatiua per merum non usum amittuntur, si vtendi non adsit occasio v. g. si quis habeat sanguinis iurisdictionem, & diuturno tempore nullum ceperit delinquentem. Adhuc ex Laymano.

Laym.

47. Litera ne fidei publica, siue saluus conductus expirat morte concedentis? Ex Saa respondeo non expirare.

Saa.

48. Facit Papa gratiam, committendo Episcopo examen: interea moritur Papa: expirat ne priuilegium? Idem Saa negatiuè respondet. Adicit gratiam præcedentem sequenti excommunicatione non auferri: impetratam autem ex falsa causa nullam esse; concesso item aliquo priuilegio intelligenda etiam concessa omnia, sine quibus non potest illud commodè fieri; præterea nomine marium fœminas etiam comprehendi; Papam denique non præsumi concedere exorbitantia, nec velle derogare iuri, aut præiudicare alicui nisi exprimat.

Saa.